

Υπεβλήθη ένα νομοσχέδιο από φιλελεύθερες παρατάξεις για το θέμα χωρισμού Εκκλησίας-Πολιτείας. Δεν μιλούν για διοικητικό χωρισμό, τον οποίο πρέπει κι εμείς να στηρίζουμε. «Η παπάς παπάς ή ζευγάς ζευγάς» και να βρεί η Εκκλησία την ελευθερία που οι πολιτικοί, τα κόμματα, δεν της δίνουν. Τα κόμματα θέλουν να' χουν υποτεταγμένο το κλήρο για να' ναι «κομματάρες». Οπότε, λοιπόν, να αφήσουν ελεύθερο τον εκκλησιαστικό χώρο να αξιοποιήσει την εναπομείνασα περιουσία. Υπάρχει βιβλίο –και πολλά άλλα νεότερα– του 1951 του Μητροπολίτου Λαρίσσης Δωροθέου, που έγινε Αρχιεπίσκοπος μετά, επιστημονικό «Το αναπαλλοτρίωτον της εκκλησιαστικής περιουσίας». 320 απαλλοτριώσεις έγιναν από το κράτος, από το 1833 μέχρι το 1950. Ξεκοκάλισαν ό,τι εκκλησιαστικό υπήρχε. Σήμερα, αυτό που λέμε «χωρισμός» δεν μπορεί να γίνει! Πρέπει να γίνει κτηματολόγιο, όπως έγινε στην Κύπρο. Και ξέρετε, η εκκλησία στη Κύπρο –όλο το σύνολο των πιστών– είναι δύναμις! Διότι ξέρει τι της ανήκει. Πώς θα τα χρησιμοποιήσει; Σε φτωχούς, κοινωνικά έργα. Όλα τα κάνει η Εκκλησία της Κύπρου, αφού έχει ένα τεράστιο κοινωνικό έργο. Και όλη η Εκκλησία της Ελλάδος. Αλλά αν αξιοποιηθεί η εναπομείνασα περιουσία, ό,τι μπορεί να αξιοποιηθεί –τα λειβάδια, ας πούμε, δεν αξιοποιούνται, είναι μόνο νούμερα αναξιοποίητα–, θα έχει εσωτερική δύναμη. Αυτό είναι που δεν θέλουν τα κόμματα.

Και μη πει κανείς ότι σχετίζεται με την παρουσία του Αρχιεπ. Χριστοδούλου. Αύριο δεν θα είναι ο Χριστόδουλος, θα είναι κάποιος άλλος...

Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι, γενικά, άρπαζαν την εκκλησιαστική περιουσία για να είναι «ζήτουλας» η Εκκλησία. Μέχρι το 1950 ο ιερέυς «ζητούσε». Π.χ. στη πατρίδα μου: ο κόσμος πλήρωνε, πήγαινε και έδινε μια εισφορά. Θυμάμαι ότι εμείς δίναμε 20.000 δρχ, τότε που ήταν ακόμη τα μηδενικά (το '53 τα κατήργησε ο Μαρκεζίνης). Σαν να δίναμε 20 δρχ, σήμερα, στην Εκκλησία, για να μπορέσει να συντηρηθεί ο κλήρος, η Εκκλησία, κ.τ.λ..

Ήρθε ο καημένος ο Πλαστήρας, που είπε: «Εναντι όσων ήρπασε το κράτος από την Εκκλησία, θα πληρώνει τα 2/3 του μισθού των ιερέων». Το 1/3 το πληρώνει ο κλήρος και τα 2/3 τα πληρώνει το κράτος, «έναντι των όσων ήρπασε». Ξέρετε, αν ζητήσει η Εκκλησία τα όσα εκλάπησαν –γι’ αυτό τα κατέγραψε όλα ο μητρ. Δωρόθεος Λαρίσσης– πρέπει για 200 χρόνια να πληρώνει το κράτος την Εκκλησία!

Επί Μητσοτάκη προσέφυγαν 9 μοναστήρια διότι οι τοπικές δυνάμεις, καταληλάτησαν τα χωράφια που είχαν. {Πώς θα ζήσει και πώς θα κάμει έργο αγάπης αν δεν έχει χωράφια; Τώρα, αν πας να δώσεις μια δωρεά στην Εκκλησία, φορολογείται. Τελευταία το ΠΑΣΟΚ την είχε καταργήσει αυτή την φορολογία –δεν ξέρω σήμερα τι ισχύει· πιστεύω ότι έχει καταργηθεί.} Εν πάσει περιπτώσει, προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Ευρώπης και επεδίκασε περίπου ΤΡΙΑ ΤΡΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ δρχ, τότε, να τα δώσει η κυβέρνηση στα μοναστήρια. Αν πήρατε εσείς δεκάρα, πήραν και τα μοναστήρια... Αλλά γι’ αυτό δεν μπορούν να πούν τίποτε. Είναι ΧΡΕΩΣΤΗΣ το κράτος! Και μάλιστα θυμάμαι τότε –μπορώ να το πώ– ότι είχε πέσει εντολή στην Εκκλησία, στον αρχιεπ. Σεραφείμ, «να μη πει τίποτα». Πήγαινα στην Ιερά Σύνοδο, στην Μονή Πετράκη –τρομερό αυτό!– και πίσω από τον ναό βλέπω να βγαίνει ο τότε ηγούμενος της μονής Πετράκη, π. Χριστοφόρος. Και μόλις με βλέπει μου λέει: «Παπα-Γιώργη μου!», άρχισε να κλαίει με αναφιλητά και έπεσε στον τράχηλό μου! Με τραβούσε κάτω (ήταν και πιο κοντός) και μου λέει «Εγκλημα στην Εκκλησία!». «Τι;» «Έπεσε εντολή στον Αρχιεπίσκοπο από ψηλά (ο νοών νοείτο, δεν είναι ανάγκη να κατηγορώ πρόσωπα!) που έλεγε “μην ανακοινώσετε την απόφαση της Ευρώπης”». Και ανακοινώθηκε μερικά χρόνια μετά, το μάθαμε από ακριτομύθεια. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, τί παιχνίδι παίζεται;

Προχθές είχαμε επαφές για το νομοσχέδιο, από τις εννιά το πρωί ως τις εννιά το βράδυ, με το ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, Συνασπισμό, ΚΚΕ κι άλλα πρόσωπα. Από το ΠΑΣΟΚ ήταν καμιά δεκαριά πρόσωπα. Ήρθε ο κ Παπανδρέου, έμεινε λίγο και μιλήσαμε. Μετά συζητούσαμε με το «governo», με τη Δαμανάκη και με 2-3 άλλα πρόσωπα, βουλευτές του ΠΑΣΟΚ. Και όταν προέκυψε το θέμα της παρουσίας μου λέει η κα Δαμανάκη: «Είστε υπέρ του χωρισμού;» «Ναί. Πρώτα να ξεκαθαρίσουμε τι σημαίνει χωρισμός. Αν είναι διοικητικός χωρισμός, υπάρχει, δεν είναι ανάγκη να γίνει τίποτα». Εγώ δεν μπορώ να γίνω βουλευτής, ούτε θα πάω ποτέ για βουλευτής. Ο Αρχιεπίσκοπος δεν μπορεί να γίνει πρωθυπουργός, ούτε

πρόκειται. Εκτός κι αν φτάσουμε στην εσχάτη εξαθλίωση και βρεθεί ένας Τσώρτσιλ που θα πει, «Αφού μαλώνει ο Παπανδρέου, ο γέρος, με τον Κανελλόπουλο θα αναλάβεις Δαμασκηνέ να γίνεις για 15 μέρες πρωθυπουργός και μετά ένα διάστημα αντιβασίλειας». Αλλά τότε, η Ελλάς, θα είναι στο τέρμα του θανάτου. Ό μη γένοιτο!

«Ο διοικητικός χωρισμός υπάρχει», είπα. Πήγε να πει κάτι και της λέω «Συγγνώμη, για σκεφτείτε: τί θέλουν αυτοί που υποστηρίζουν τον χωρισμό; Αποσύνδεση της Ορθοδοξίας από την ζωή του έθνους». «Καμία σχέση το έθνος με την Ορθοδοξία!» «Αυτό είναι αδύνατο να γίνει σε δύο περιοχές: στο Ισραήλ και σε μας», λέω. Τα πολιτικά κόμματα στο Ισραήλ έχουν θρησκευτικούς τίτλους και θρησκευτικά σύμβολα. Τα κόμματα είναι ενωμένα με την πίστη τους, με τον Σιωνισμό δηλαδή. Να δείτε τον πρόεδρο της Βουλής με το καπελάκι του πιστού, που αυτό το καπελάκι σημαίνει ότι είναι ορκισμένος εβραίος. Μου έλεγε η παπαδιά το 2000, όταν είμασταν κάτω για ένα συνέδριο για το Ιωβηλαίον: «Βρε παπα-Γιώργη, για σκέψου ο Κακλαμάνης να κυκλοφορεί έτσι στη Βουλή». Εδώ ούτε εικόνα δεν έχουμε στη Βουλή για να μη προσβάλλουμε τους άλλους. Αλλά αν πάτε στις μουσουλμανικές Βουλές, είναι γεμάτες από τα σύμβολά τους! Το ίδιο είναι και στο Ισραήλ.

Ο χωρισμός, λοιπόν, είναι αδύνατον, σε μας. Σ' αυτούς υπάρχει ο χωρισμός! Αυτή η μεγάλη μερίδα διανοουμένων και πολιτικών έχουνε πουλήσει και την Παναγία πλην τον Χριστό –συγγνώμη για την φράση. Αλλά σε μας δεν μπορεί να σπάσει αυτό. Δέκα άνθρωποι να μείνουν θα συνεχίζει εις τον αιώνα των αιώνων! Δεν φιμώνεται αυτό το πράγμα. Κι έτσι, ούτε στο Ισραήλ ούτε εδώ μπορούμε να μιλήσουμε για αποσύνδεση. Για χωρισμό διοικητικό, βεβαίως. Και τους είπα να ολοκληρώσουν το κτηματολόγιο για να ξέρει το κράτος τι έχει ο εκκλησιαστικός χώρος. Την περιουσία του Πατέρα μας, δεν είναι των παπάδων. Και είναι όλου του σώματος! Και να έρχεται το κράτος και να επεμβαίνει και να σου λέει πως θα τα αξιοποιήσεις... Κι αν χαθεί μια δραχμούλα να στέλνει από Αρχιεπίσκοπο μέχρι εμένα στη φυλακή! Αυτό δεν είναι το τίμιο και το σωστό.

Αυτό προσπάθησε να κάνει ο Καποδίστριας, γι' αυτό «τον φάγανε». Ο Καποδίστριας, ο μεγάλος αυτός άνθρωπος, ήθελε να αξιοποιήσει την εκκλησιαστική περιουσία για την παιδεία και την μισθοδοσία του κλήρου. Σχολεία, νοσοκομεία, αυτά να κτίζονται συνεχώς. Για να μην έρχεται ο Δεσπότης να σου λέει «για τα γεράματά μου έχω τόσα»... Εδώ είναι

που χρειάζεται ο έλεγχος του κράτους. Αλλά όχι το κλέψιμο! Μετά τον Καποδίστρια το κράτος κλέβει, αρπάζει συνεχώς. Εις οποιαδήποτε μορφή και με οποιονδήποτε τρόπο.

Πρωτοπρ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός.